

Etätyön taloudelliset vaikutukset

Aamupalatilaisuus 4.12.2025

Kyösti Arovuori, REINU econ Oy

Hanna Karikallio, Luonnonvarakeskus

Esityksen rakenne

- Etätyön taloudelliset vaikutukset
 - kysynnän rakenteet
 - toimialatarkastelut
 - vaikutusarviot
- Tavoitteena lisätä ymmärrystä etätyön taloudellisista vaikutuksista ja niiden kohdentumisesta
- Tilastotarkastelu -> miltä asiat näyttävät käytettävissä olevan tilastotiedon valossa

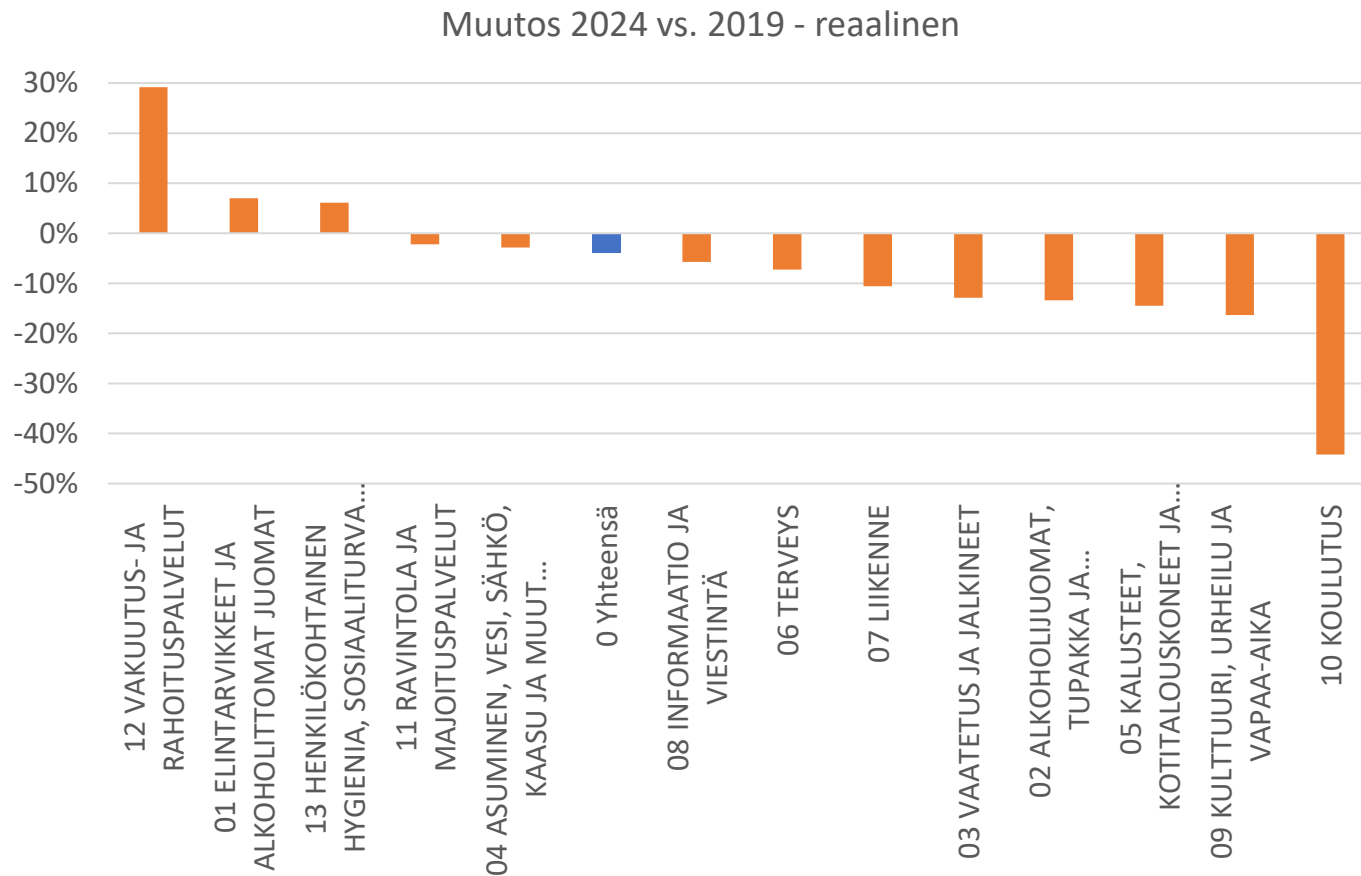
Etätyön vaikutukset eivät irrallaan talouden yleisestä kehityksestä

- Etätyön lisääntyminen näkyy taloudessa palveluiden kysynnän
 - määrän muutoksina
 - rakenteen muutoksina
 - kysynnän alueellisena siirtymisenä
- Pääasiassa sopeuttamiskustannuksia
- Kysynnän kehitys ei ole irrallaan muusta talouden kehityksestä

Kysymykset tarkentuivat selvityksen edetessä

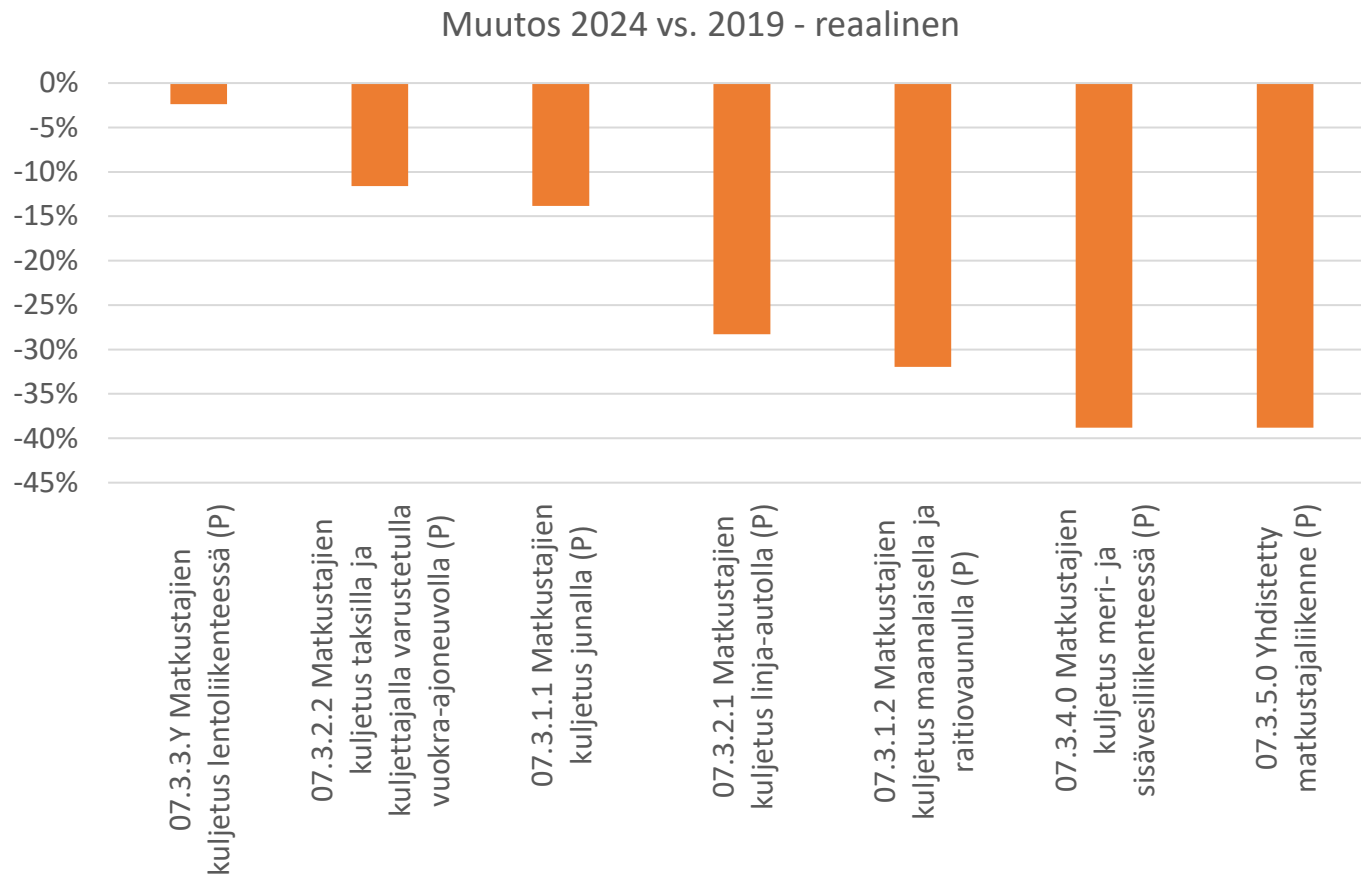
- Selvityksessä vastataan seuraaviin kysymyksiin:
 - minkälainen vaikutus etätyön lisääntymisellä on ollut palveluiden kysyntään kansatalouden kokonaistasolla;
 - minkälaisia alueellisia vaikutuksia etätyön lisääntymisellä on;
 - miten etätyön suorat ja epäsuorat vaikutukset näkyvät ravitsemistoiminnan toimialalla?
- Toteutus Luonnonvarakeskuksen ja REINU econin yhteistyönä 8-12/25
 - erikoistutkija, VTT Hanna Karikallio Luke ja toimitusjohtaja MMT Kyösti Arovuori
- Hankkeen toimeksiantajat: Elinkeinoelämän keskusliitto ek ja Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Yksityinen kulutus matalaa

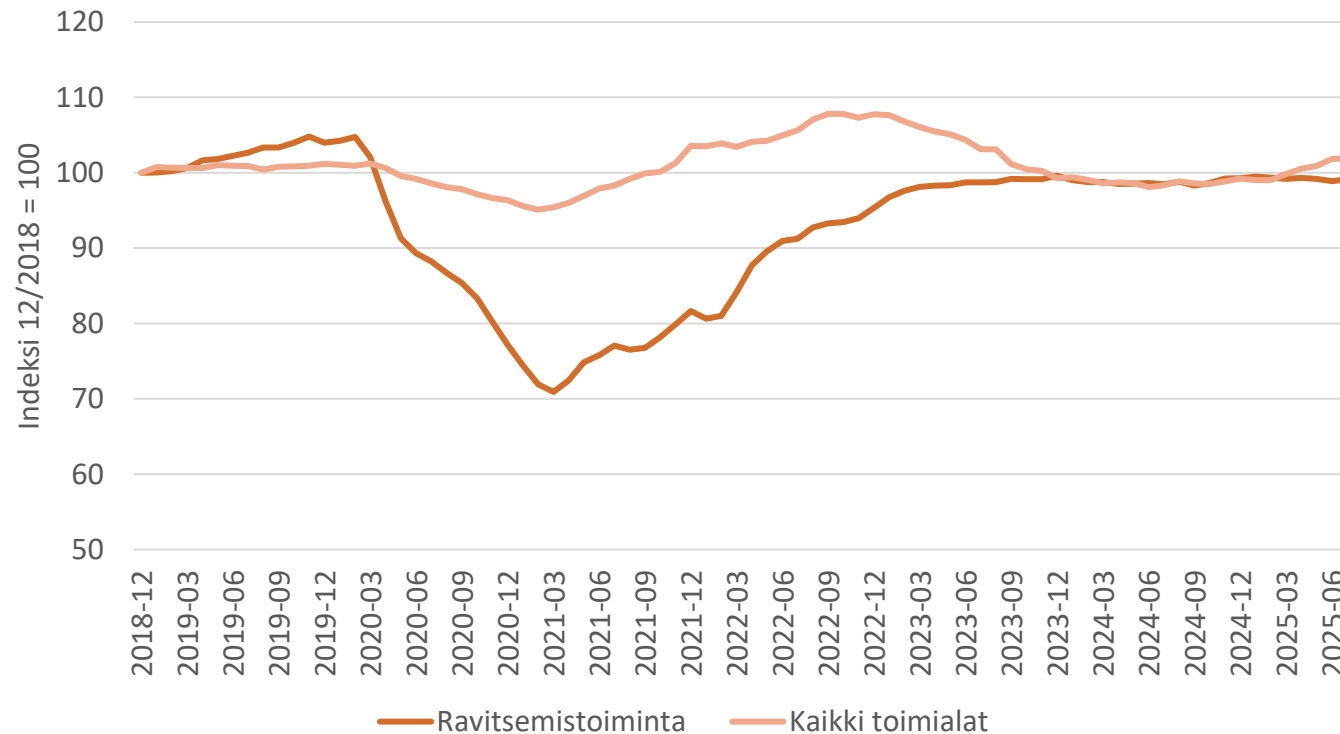
- Hintamuutoksesta puhdistetut kulutusmenot olivat vuonna 2024 ennakkotiedon mukaan neljä prosenttia pienemmät verrattuna vuoteen 2019.
- Välttämättömyyskulutus on kasvanut
 - korot ja vakuutukset
 - elintarvikkeet
 - hygieniä ym.
- Yksityinen kulutus on siirtynyt suhteellisesti enemmän välttämättömyyshyödykkeisiin. Samaan aikaan säästämisaste on kasvanut.

Etätyön vaikutus näkyy raideliikenteen tulovirrassa

- Liikenteeseen käytetyt reaaliset yksityiset kulutusmenot olivat yhteensä 17 prosenttia pienemmät vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2019
 - -431 milj. €
- Rautatieliikenne
 - matkustajien kuljetus junalla -14 %
 - matkustajien kuljetus maanlaisella ja raitiovaunulla -32 %
- Etätyön kasvu on johtanut julkisen liikenteen kysynnän laskuun. Pääkaupunkiseudulla työntekijöiden lisäksi myös opiskelijoiden liikkuminen on vähentynyt.

Ravitsemistoimialan kasvu puuttuu

- Ravitsemistoimialalla hintamuutoksesta puhdistettu myynnin arvo on palautunut vuoden 2019 tasolle, mutta kasvu on jäänyt puuttumaan
- Koronakuopan kompensoiminen vaatii myynnin merkittävää kasvua. Samaan aikaan toimialan kustannukset ovat nousseet. Etenkin pk-yritysten on ollut vaikea siirtää kustannusten nousua eteenpäin kuluttajahintoihin.
- Kehitys näkyy toimialan yritysten heikkona liiketoiminnan kasvuna. Ravitsemistoiminnan pk-yritysten keskimääräinen liike-tulosprosentti vuosina 2023 ja 2024 oli 0,4 prosenttia.

*Hintasarjat deflaatoitu

Ravitsemistoiminta: deflaattori KHI 11.1 Ravintola-, kahvila- ja muut ateriapalvelut

Kaikki toimialat: deflaattori KHI

Ravitsemistoimiala

Uusia työpaikkoja syntyy isoimpiin kaupunkeihin

Vuosien 2023 ja 2019 välillä Suomeen on syntynyt työpaikkoja pääsääntöisesti isoimpiin kaupunkeihin ja niiden lähikuntiin sekä Lappiin.

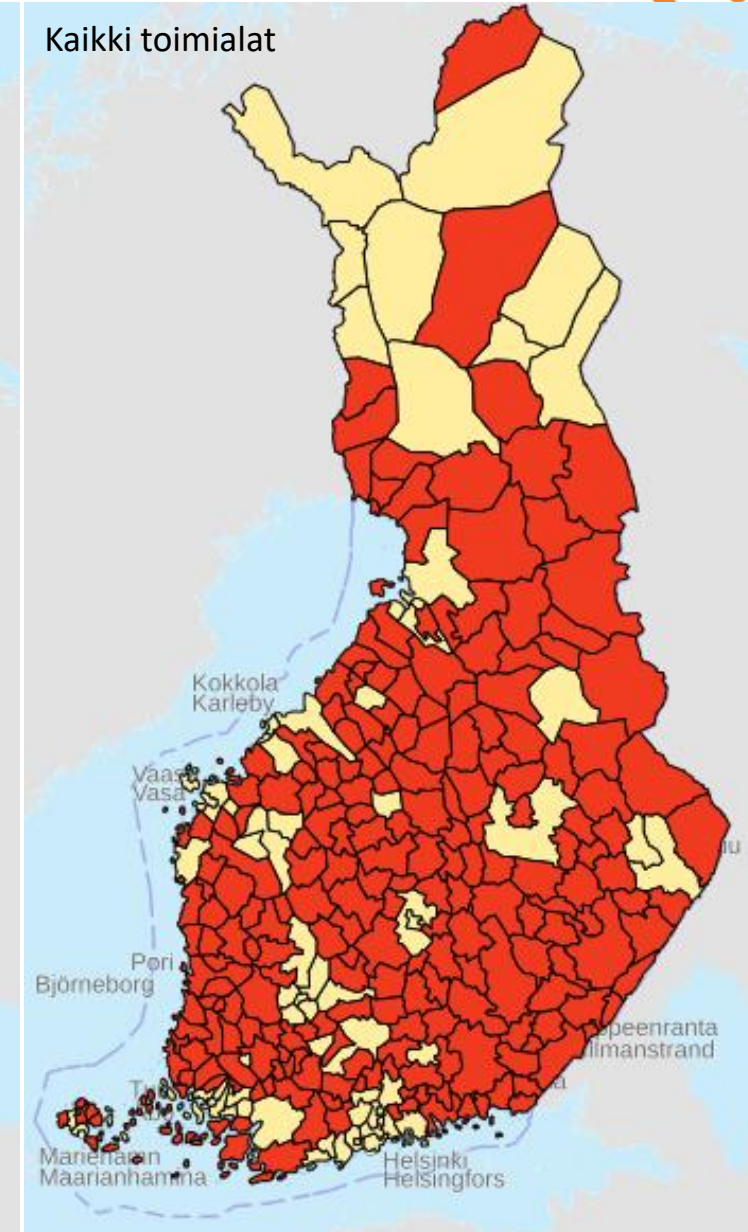
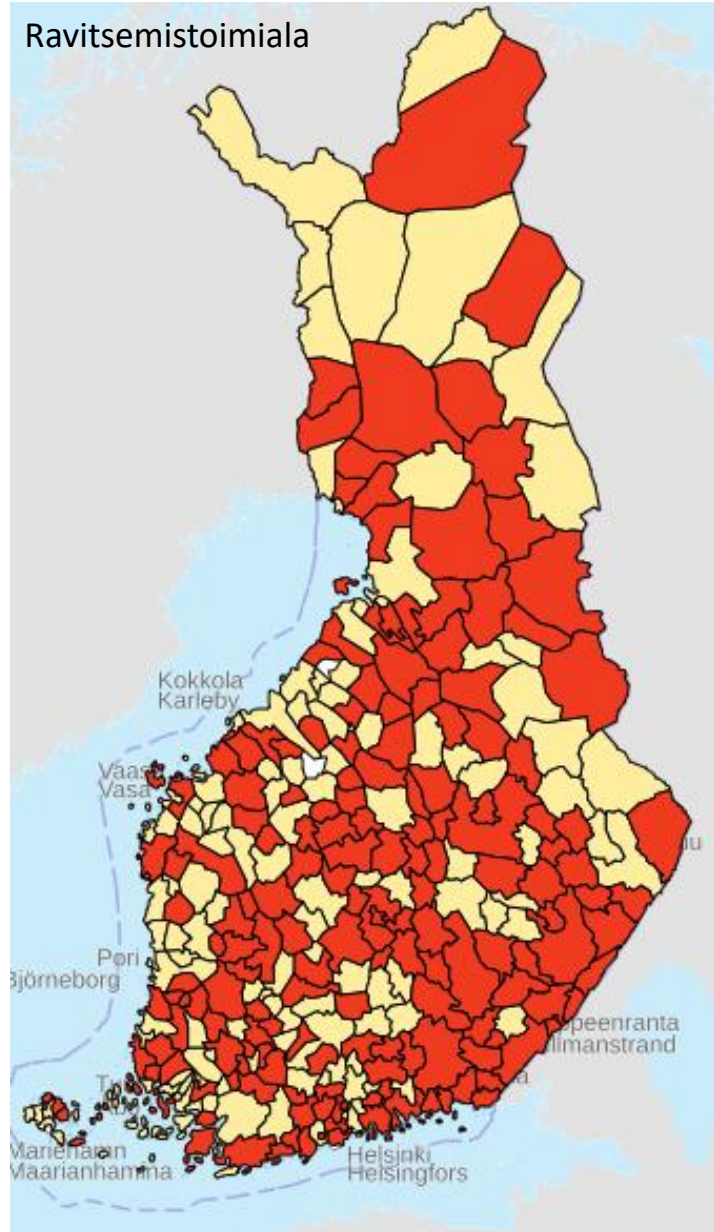
Ravitsemistoiminnan työpaikoissa kehitys on ollut laajempaa. Uusia työpaikkoja on syntynyt tasaisemmin eri puolille maata.

muutos 2023 vs. 2019

 Määrä laskenut

 Määrä kasvanut

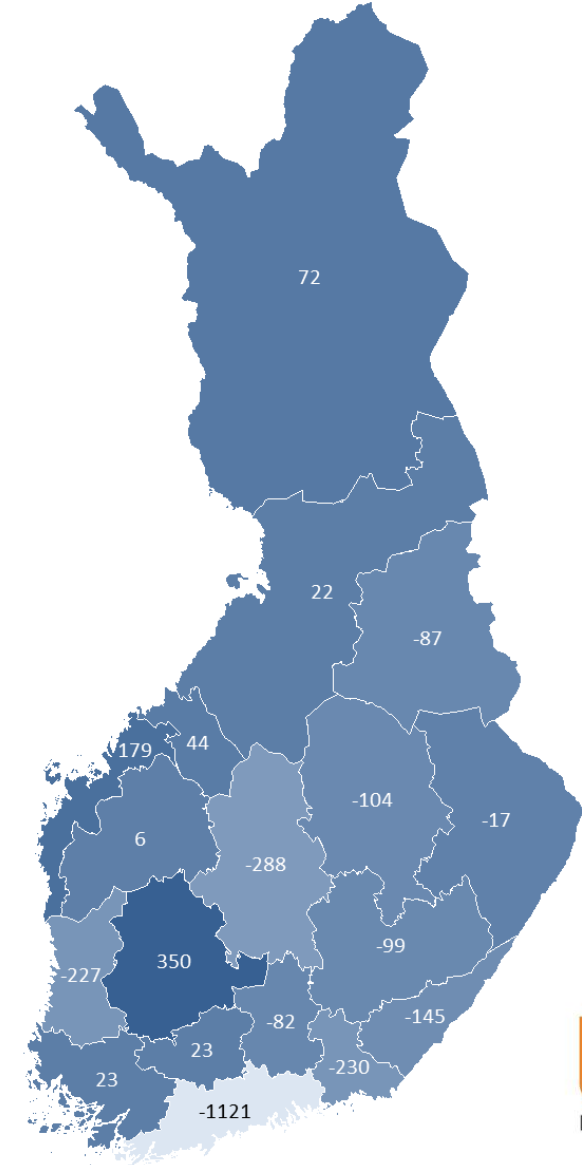
Lähde: Tilastokeskus

Ravitsemistoimialan työpaikat

- Ravitsemisalan työpaikkojen lukumäärä laski vuodesta 2019 vuoteen 2023 eniten Uudellamaalla. Samaan aikaan työpaikkojen määrä kasvoi eniten Pirkanmaalla.
- Kokonaisuudessaan Suomessa oli ravitsemistoimialan työpaikkoja vuonna 2023 yhteensä 1 753 vähemmän verrattuna vuoteen 2019.
- Työpaikkojen lukumäärän suhteellinen lasku painottuu Itä-Suomeen.
- Satakunta poikkeaa Länsi-Suomen muiden maakuntien kehityksestä. Satakunnassa ravitsemistoimialan työpaikkojen lukumäärä laski, kun muissa maakunnissa työpaikkojen määrä kasvoi.

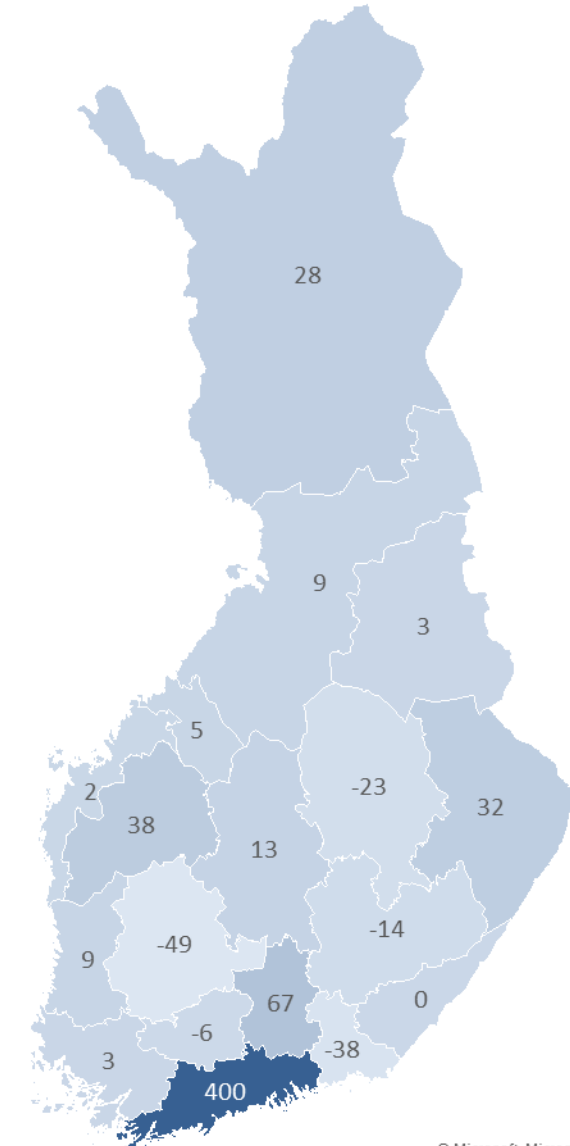
Ravitsemistoimialan työpaikkojen lukumäärän
muutos 2023 vs. 2019

Ravitsemistoimialan toimipaikat

- Ravitsemistoimialan yritysten toimipaikkojen lukumäärä on kasvanut. Toimipaikkoja oli vuonna 2023 yhteensä 479 toimipaikkaa enemmän verrattuna vuoteen 2019.
- Toimipaikkojen lukumäärä kasvoi eniten Uudellamaalla ja laski eniten Pirkanmaalla.
- Toimipaikkojen lukumäärän kehitys maakunnittain on osittain ristiriidassa työpaikkojen lukumäärän kehityksen kanssa. Ristiriitaa selittää ravitsemistoimialan rakenteen muutos. Vaikuttavia tekijöitä ovat esimerkiksi yritysten rakennejärjestelyt ja pienten toimijoiden määrän lasku.

Ravitsemistoimialan toimipaikkojen lukumäärän muutos 2023 vs. 2019 ●

Etätyöt

Etätöitä tehdään eniten isoissa kaupungeissa

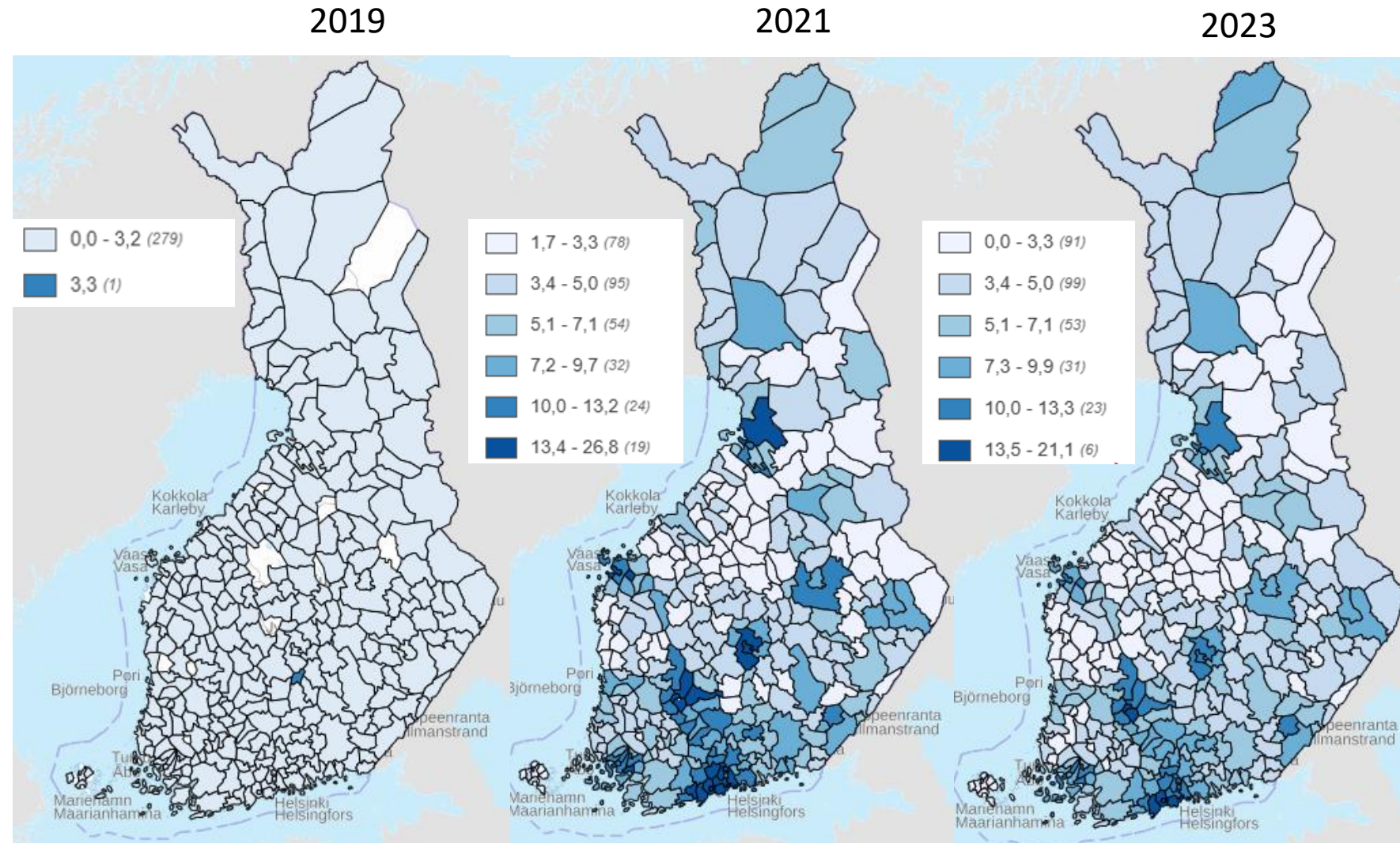
Verotuksessa on mahdollista tehdä työhuonevähennys, kun etätöitä tehdään säännöllisesti kotona ja työnantaja ei korvaa siitä aiheutuvia kuluja.

Vuonna 2019 työhuonevähennyksen (yli 50% työajasta) teki 1,6 % palkansaajista. Vuonna 2023 sen teki yli 10 % palkansaajista.

Alueellisesti työhuonevähennys on yleistynyt eri puolella Suomea. Sitä on hyödynnetty kuitenkin selvästi eniten isoissa kaupungeissa (erityisesti pääkaupunkiseudulla) sekä niiden lähikunnissa.

Kaavamaisen työhuonevähennyksen tehneiden lukumäärä kun etätyöpäiviä yli 50 % työpäivistä. Lähde: Verohallinto

*Kartoissa sama asteikko (%), suluissa kuntien lkm.

Etätyötä tehdään olemassa olevissa työpaikoissa

- Maakuntien työpaikat ovat syntyneet pääasiassa toimialoille, jossa ensisijainen työn tekemisen muoto ei ole etätyö. Tilastoissa korostuvat etenkin hoiva-alan työpaikat.
- Etätyön yleistymisen näkökulmasta tämä tarkoittaa sitä, että olemassa olevia työtehtäviä hoidetaan aikaisempaa enemmän etänä kaikissa maakunnissa.
- Etätyö on lisääntynyt suhteellisesti eniten siellä, missä on suhteellisesti eniten etätyön mahdollistavia työpaikkoja. Kehitys on painottunut pääkaupunkiseudulle ja suurimpiin kaupunkeihin. Suurimpien kaupunkien ympärille myös syntyy suhteellisesti enemmän työpaikkoja, joiden hoitaminen on mahdollista etätyönä.
- Vaikutus on suurin pääkaupunkiseudulla, koska siellä on lähtökohtaisesti suhteellisesti enemmän työpaikkoja, jossa etätyö on mahdollista. Esimerkkinä tästä ovat valtionhallinnon työpaikat.
- Työhuonevähennyksen hyödyntämisen perusteella etätöiden tekeminen painottuu ylimpiin tuloluokkiin. Vuonna 2023 yhteensä 55 prosenttia vähintään 50 prosenttia etätöistä tehneistä kuului kolmeen ylimpään tulokymmenyksen.

Pendelöivien työllisten määrä on kasvanut

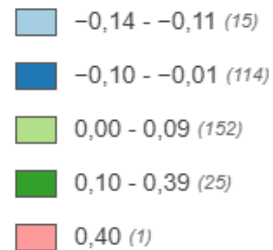
Pendelöivien (kotipaikkakunnan ulkopuolella työssäkäyvien) määrä on kasvanut vuodesta 2019 vuoteen 2023 noin 5 %. Korkeasti koulutetuilla kasvua on noin 19 %. Etätöiden yleistymisen on osaltaan mahdollistanut muuton kauemmas työpaikkakunnalta.

Erityisesti Lapin kunnissa pendelöivien korkeasti koulutettujen määrä on kasvanut merkittävästi.

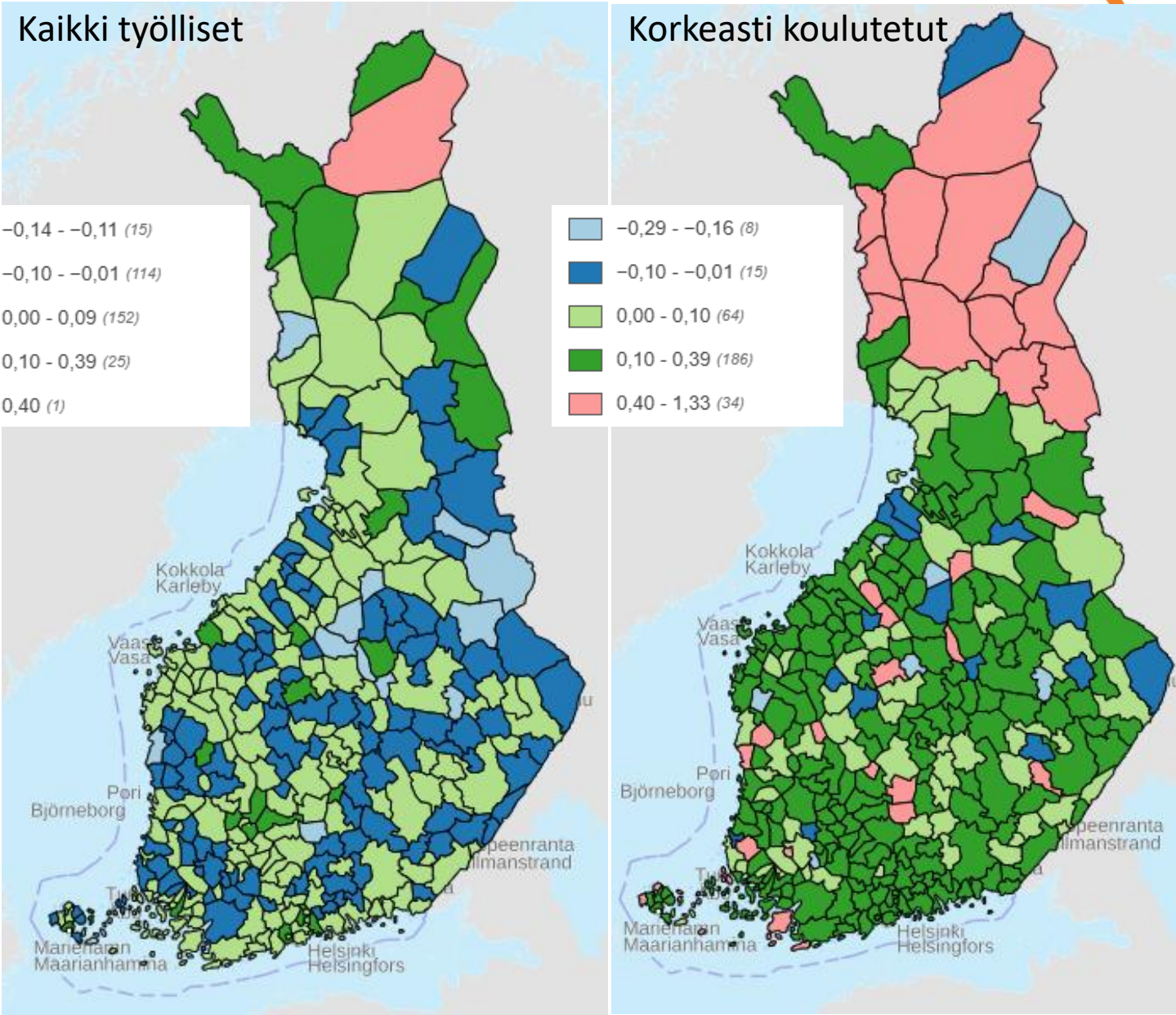
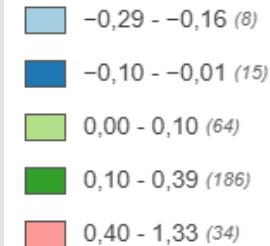
Kartasta havaitun kehityksen taustalla on myös työpaikkojen vähentyminen erityisesti Itä-Suomessa ja vastaavasti työpaikkojen määrän kasvu suurissa kaupungeissa.

Lähde: Tilastokeskus

Kaikki työlliset

Korkeasti koulutetut

Etätyön taloudelliset vaikutukset lounasravintoloihin

Työpäivistä 10 % tehdään etänä

Verohallinnon tilastojen mukaan yli puolet työajasta etätöissä olevien määrä on kasvanut vuodesta 2019 vuoteen 2023 yhteensä 255 000 työntekijällä.

Laskelmaan on otettu mukaan työntekijät, jotka tekevät yli puolet työajasta etätöissä. Tämä tarkoittaa työntekijöitä, jotka tekevät 3, 4 tai 5 etätyöpäivää viikossa. Tämän perusteella laskelman oletuksena on, että etätöitä tekevä työntekijä tekee keskimäärin 4 etätyöpäivää viikossa.

Lähde: Verohallinto

	Palkkatuloja saaneet yhteensä	Kaavamaisen työhuonevähennyksen tehneiden lkm, kun etätyöpäiviä yli 50% työpäivistä	Kaavamaisen työhuonevähennyksen tehneiden lkm, kun etätyöpäiviä enintään 50% työpäivistä
2019	2 883 897	45 272	29 219
2023	2 990 674	299 826	39 134
muutos	106 777	254 554	9 915

- Verotilastoon perustuvan laskelman mukaan Suomessa tehtiin vuonna 2023 noin **1 000 000 työpäivää viikossa enemmän** verrattuna vuoteen 2019
- Etätyöpäivien määrää vastaa noin **10 prosenttia** kaikista Suomessa tehdyistä työpäivistä.

Laskelmissa useita oletuksia

- Etätyön tekijöiden lukumäärä: 255 000 hlö
- Etätöiden määrä: 4 päivää viikossa
- Etätyöpäiviä yhteensä vuodessa: 52 viikkoa x 4 etätyöpäivää – 38 (30 x lomapäiviä + 8 arkipyhää) = 170 etätyöpäivää
- Lounaan arvo: 12,70€
- Lounasravintoloiden tulovirran lasku vuodessa enimmillään:
 $255\,000 \times 170 \times 12,70\text{€} = \underline{\underline{551 \text{ milj. €}}}$

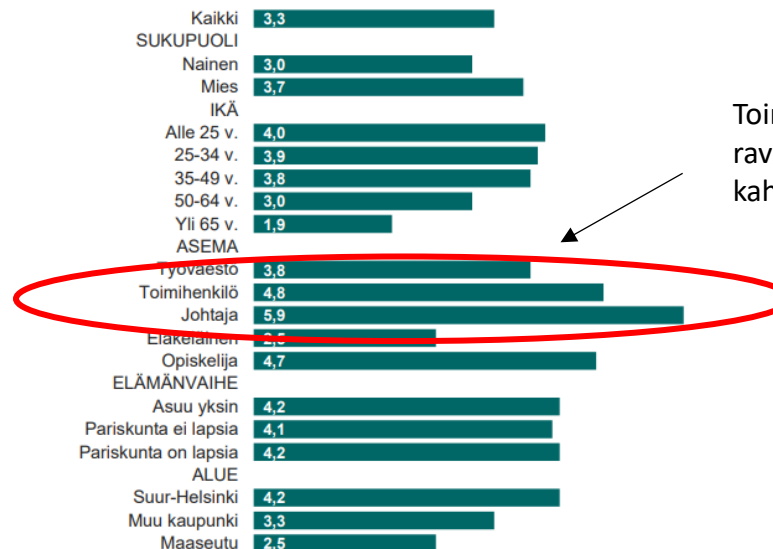
- Etätöitä tekevien lkm = 255 000 palkkatuloa saanutta
- Etätyöpäivien lkm yhteensä viikossa = 4 x 255 000 palkkatuloa saanutta
- Työpäivien lukumäärä yhteensä viikossa = noin 10 000 000 työpäivää
- Etätyöpäivien osuus noin 10 prosenttia kaikista työpäivistä
- Lounasruokailun kokonaisarvo 2 200 miljoonaa euroa

Ravintolakäynneistä puolet jää tekemättä

- Ravintolasyömisestä trenditutkimuksen mukaan johtavassa asemassa ja toimihenkilöinä toimivat käyvät ravintolassa keskimäärin 5 kertaa kahdessa viikossa.
- Etätyön seurauksena ravintolakäyntejä jää laskennallisesti tekemättä puolet edellisellä kalvolla lasketusta kokonaismäärästä.

Aterioiden määrä kahdessa viikossa on keskimäärin 3,3

Käyntimäärät, Kaikki vastaajat N=2126

Toimihenkilöt ja johtajat käyvät ravintolassa keskimäärin 5 kertaa kahdessa viikossa.

Lähde: MaRa ry Ravintolaruokailun trenditutkimus 2024.

Etätyön vaikutus lounasravintoloiden tulovirtaan on 275 milj. €

- Etätyön seurauksena ravintolakäyntejä jää laskennallisesti tekemättä puolet edellä lasketusta kokonaismäärästä.
- Lounassyömisestä yleisyyteen perustuva vaikutus lounasravintoloiden tulovirtaan =

$$551 \text{ milj. €} / 2 = 275 \text{ milj. €}$$

- Nykyinen määritetty etätyön määrä vähentää lounasravintoloiden tulovirtaa =

$$275 \text{ milj. €} / 2\,200 \text{ milj. €} = 12,5 \text{ prosenttia}$$

- Etätöitä tekevien lkm = 255 000 palkkatuloa saanutta
- Etätyöpäivien lkm yhteensä viikossa = $4 \times 255\,000$ palkkatuloa saanutta
- Työpäivien lukumäärä yhteensä viikossa = noin 10 000 000 työpäivää
- Etätyöpäivien osuus noin 10 prosenttia kaikista työpäivistä
- Lounasruokailun kokonaisarvo 2 200 miljoonaa euroa

Isku osuu lounasravintoloiden tulovirtaan etenkin Helsingissä

- Etätyön tekijöiden lukumäärä Helsingissä: 71 250 hlö
- Etätöiden määrä: 4 päivää viikossa
- Etätyöpäiviä yhteensä vuodessa: 52 viikkoa x 4 etätyöpäivää – 38 (30 x lomapäiviä + 8 arkipyhää) = 170 etätyöpäivää
- Lounaan arvo vuonna 2023: 12,70€

- Lounasravintoloiden tulovirran lasku Helsingissä vuodessa enimmillään:

$$71\,250 \times 170 \times 12,70\text{€} = 154 \text{ milj. €}$$

- Lounassyömisestä yleisyyteen perustuva vaikutus lounasravintoloiden tulovirtaan:

$$154 \text{ milj. €} / 2 = 77 \text{ milj. €}$$

- Pendelöijien (lounas)kulutus siirtyy toiselle paikkakunnalle:

$$(30\,250 \times 170 \times 12,70 \text{ €}) / 2 = 33 \text{ milj. €}$$

- Etätöitä tekevien lkm = 71 250 palkkatuloa saanutta
- Etätyöpäivien lkm yhteensä viikossa = 4 x 71 250 palkkatuloa saanutta

Tampereella vaikutus vähäisempi

- Etätyön tekijöiden lukumäärä Tampereella: 17 300 hlö
- Etätöiden määrä: 4 päivää viikossa
- Etätyöpäiviä yhteensä vuodessa: 52 viikkoa x 4 etätyöpäivää – 38 (30 x lomapäiviä + 8 arkipyhää) = 170 etätyöpäivää
- Lounaan arvo lounassetelin arvon vuonna 2023 mukaan: 12,70€
- Lounasravintoloiden tulovirran lasku Tampereella vuodessa enimmillään:

$$17\,300 \times 170 \times 12,70\text{€} = 38 \text{ milj. €}$$

- Lounassyömisestä yleisyyteen perustuva vaikutus lounasravintoloiden tulovirtaan:

$$38 \text{ milj. €} / 2 = 19 \text{ milj. €}$$

- Pendelöijien (lounas)kulutus siirtyy toiselle paikkakunnalle:

$$(6\,000 \times 170 \times 12,70 \text{ €}) / 2 = 7 \text{ milj. €}$$

- Etätöitä tekevien lkm = 17 300 palkkatuloa saanutta
- Etätyöpäivien lkm yhteensä viikossa = 4 x 17 300 palkkatuloa saanutta

Etätyön kustannus tyhjistä toimistotiloista on 235 milj. €

- Toimistorakennusten kerrospinta-ala Suomessa oli vuonna 2024 yhteensä 19,8 milj. m²
 - puolet tästä toimistotilasta sijaitsee Uudellamaalla
- Pääkaupunkiseudun tyhjiä toimitilojen osuudella laskettuna toimistotilaa on koko maassa tyhjiillään yhteensä 3,21 milj. m²
- Toimistotilojen tyhjiillään olosta omistajille ja sijoittajille aiheutuva vuotuinen kustannus:

$$15,95\text{€}/\text{m}^2/\text{kk} \times 3\,210\,000\text{ m}^2 \times 12 \times \text{vajaakäyttöaste (\%)}$$

- Normaalilla 10 prosentin vajaakäyttöasteella omistajille ja sijoittajille aiheutuvat tulonmenetykset yhteensä **-379 milj. €**
- Etätyön seurauksena tapahtunut tyhjiä toimistotilojen 6 prosenttiyksikön suhteellisen osuuden kasvusta omistajille ja sijoittajille aiheutuneet tulonmenetykset **-614 milj. €**
- Tyhjiä toimistorakennusten kasvusta omistajille ja sijoittajille aiheutunut tulonmenetys yhteensä **-235 milj. €**

Rakennukset ja kerrosala muuttujina Vuosi, Alue, Rakennuksen lämmitysaine, Rakennuksen käyttötarkoitus (Rakennusluokitus 2018) ja Tiedot

	Yhteensä
	04 Toimistorakennukset
	Kerrosala (m ²)
2024	
MK01 Uusimaa	9 874 508
MK02 Varsinais-Suomi	1 282 943
MK04 Satakunta	547 772
MK05 Kanta-Häme	391 382
MK06 Pirkanmaa	1 390 959
MK07 Päijät-Häme	449 302
MK08 Kymenlaakso	508 329
MK09 Etelä-Karjala	323 200
MK10 Etelä-Savo	339 226
MK11 Pohjois-Savo	715 799
MK12 Pohjois-Karjala	383 089
MK13 Keski-Suomi	623 088
MK14 Etelä-Pohjanmaa	454 621
MK15 Pohjanmaa	532 481
MK16 Keski-Pohjanmaa	169 835
MK17 Pohjois-Pohjanmaa	1 104 144
MK18 Kainuu	183 690
MK19 Lappi	520 429
MK21 Ahvenanmaa	137 609

Lähde: Tilastokeskus

Etätöistä aiheutuva toimistotilojen vaihtoehtoiskustannus on 397 milj. €

- Vajaakäyttöasteen perusteella aktiivisessa käytössä olevan toimistorakennusten kerrospinta-ala Suomessa oli vuonna 2024 yhteensä $19,8 - 3,21 = 16,6$ milj. m²
- Painotetulla keskivuokralla 15,95€/m²/kk yrityksille aiheutuva laskennallisesta tai todellisesta vuokrasta aiheutuva kustannus on yhteensä
 $16\,600\,000\text{ m}^2 \times 15,95\text{ €/m}^2/\text{kk} \times 12 = - 3\,175\text{ milj. € vuodessa}$
- Etätyöpäivästä aiheutuva tilojen käytön vaihtoehtoiskustannus on 20 prosenttia kokonaiskustannuksesta
 - 1. päivä - 635 milj. €
 - 2. päivä - 1 270 milj. €
 - ...
- Pääkaupunkiseudulla tehdyn etätyön määrästä (12,5 %) johdettu toimistotilojen käytön tehottomuudesta yrityksille aiheutuva vaihtoehtoiskustannus
 $3\,175\text{ milj. €} \times 12,5\% \text{ (vajaakäyttö)} = - 397\text{ milj. €}$

Rakennukset ja kerrosala muuttujina Vuosi, Alue, Rakennuksen lämmitysaine, Rakennuksen käyttötarkoitus (Rakennusluokitus 2018) ja Tiedot

	Yhteensä
	04 Toimistorakennukset
	Kerrosala (m ²)
2024	
MK01 Uusimaa	9 874 508
MK02 Varsinais-Suomi	1 282 943
MK04 Satakunta	547 772
MK05 Kanta-Häme	391 382
MK06 Pirkanmaa	1 390 959
MK07 Päijät-Häme	448 302
MK08 Kymenlaakso	508 329
MK09 Etelä-Karjala	323 200
MK10 Etelä-Savo	339 226
MK11 Pohjois-Savo	715 799
MK12 Pohjois-Karjala	383 089
MK13 Keski-Suomi	623 088
MK14 Etelä-Pohjanmaa	454 621
MK15 Pohjanmaa	532 481
MK16 Keski-Pohjanmaa	169 835
MK17 Pohjois-Pohjanmaa	1 104 144
MK18 Kainuu	183 690
MK19 Lappi	520 429
MK21 Ahvenanmaa	137 609

Helsinki menettää tulovirtoja kulutuksen siirtyessä muualle •

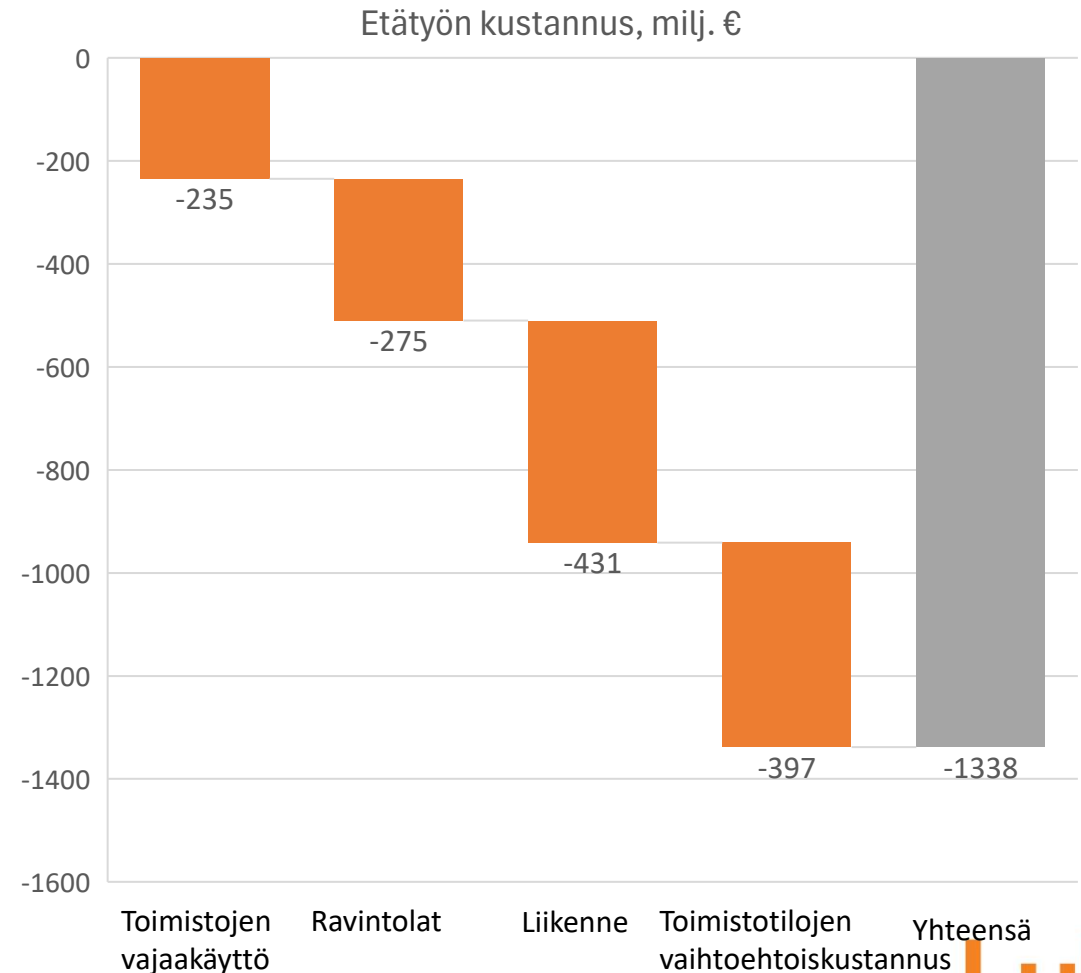
Kulutus €/hlö/viikko						vuodessa / yhteensä
	Profiili 1	Profiili 2	Profiili 3	Profiili 4	Ka.	
Liikenne	25	25	25	25	25	25 712 500
Lounas	0	60	0	60	30	30 855 000
Ravintola	0	15	30	60	26,25	26 998 125
Kauppa	10	30	40	100	45	46 282 500
Muut palvelut	0	20	30	60	27,5	28 283 750
yht.	35	150	125	305	153,75	158 131 875

Muodostetuilla esimerkkiprofiileilla etätyön seurauksena Helsingistä muualle siirtyvä laskennallinen kulutus on yhteensä noin 160 milj. € vuodessa.

- Etätyön seurauksena osa yksityisestä kulutuksesta siirtyy toimialojen ja alueiden välillä. Kokonaisvaikutus riippuu etätyön tekijän kulutusprofiilista.
- Selvityksessä muodostettiin neljä eri Helsinkiin pendelöivän työntekijän kulutusprofiilia.
 - Profiilin 4 henkilö kuluttaa liikenteen kuukausilippuun 5 euroa päivässä, käy 20 euron lounaalla kolme kertaa viikossa ja poikkeaa iltaisin ravintolassa. Lisäksi hän kuluttaa kauppaan ja palveluihin siten, että kokonaiskulutus on 305 euroa viikossa.
 - Profiilin 1 kuvaama henkilö kuluttaa vain liikenteen kuukausilippuun ja ostaa ajoittain lounasta päivittäistavarakaupasta. Henkilön kokonaiskulutus on 35 euroa viikossa.
- Jokaiselle profiilille annettu kokonaisvaikutuksesta 25 prosentin paino.
- Eri profiileiden muodostamasta kulutuksesta johdettu kokonaisvaikutus on laskettu Helsinkiin pendelöivien lukumäärän mukaisesti (30 250 henkilöä, 16,5 %).

Yhteenvedo etätyön taloudellisista vaikutuksista

- Etätyöstä aiheutuvat taloudelliset suorat vaikutukset muodostuvat liikkumisesta ja asioinnissa tapahtuvista muutoksista
 - osa kulutuksesta jää pois -> työmatkat
 - osa kulutuksesta siirtyy työpaikkakunnalta asuinpaikkakunnalle -> palvelut
 - osa kulutuksesta siirtyy toimialojen välillä -> ravintolasta päivittäistavarakauppaan
- Etätyöstä aiheutuvat välilliset vaikutukset liittyvät sopeuttamiseen ja työn organisoituihin
 - toimistotilojen kysyntä laskee -> vajaakäyttö
 - toimistotiloja käytetään vähemmän kuin niitä on tarjolla -> yrityskohtainen yliresursointi

MMT Kyösti Arovuori

REINU econ Oy

+358 40 515 8953

kyosti.arovuori@reinuecon.fi

www.reinuecon.fi

erikoistutkija, VTT Hanna Karikallio

Luonnonvarakeskus

hanna.karikallio@luke.fi